

चाणक्य मंडल परिवार

प्रश्नपुस्तिका

अर्थशास्त्र

एकूण प्रश्न : 100

वेळ : दोन तास

Full length Paper-2

एकूण गुण : 200

सूचना

- (1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.
- (2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनात बॉलपेनने लिहावा.
- (3) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे.
- (4) ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेतदेखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.
- (5) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.
- (6) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत.
- (7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरांसाठी एक तृतीयांश गुण वजा करण्यात येतील".
- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे.

परीक्षा-क्रमांक

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

चाणक्य मंडल परिवार

1. खालीलपैकी कोणते विधान/ने योग्य आहेत.

अ) राष्ट्रीय शिशूगृह योजनेची सुरुवात 2017 मध्ये झाली.

ब) 2021-22 अर्थसंकल्पीय घोषणेनुसार ही योजना सक्षम अंगणवाडी आणि पोषण 2.0 चा भाग झाली आहे.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ

2) फक्त ब

3) अ आणि ब

4) अ आणि ब चूक

Which of the following statement/s are correct.

a) National creche scheme started in year 2017.

b) In 2021-22 Budget it will incorporate as part of Saksham Anganwadi and Poshan 2.0.

Answer Options :

1) Only a

2) Only b

3) a and b

4) a and b are wrong.

2. खालीलपैकी कोणते विधान/ने योग्य आहेत.

अ) MRP पद्धतीने सर्वेक्षण करताना कुटुंबाचा मासिक तसेच वर्षभरात अधूनमधून लागणाऱ्या 5 वस्तूवरील उपभोग खर्च विचारात घेतात.

ब) URP पद्धतीने सर्वेक्षण करताना कुटुंबाचा मासिक उपभोग खर्च विचारात घेतात.

पर्यायी उत्तरे:

1) फक्त अ

2) फक्त ब

3) अ आणि ब

4) अ आणि ब चूक

Which of the following statement/s is/are correct?

a) The MRP method takes into account the household's monthly and annual consumption expenditure on 5 items that occur occasionally during the survey.

b) The URP method takes into account the monthly consumption expenditure of the household while conducting the survey.

Answer Options:

1) Only a

2) Only b

3) a and b

4) a and b are wrong

3. तेंडुलकर समितीने सुचवलेल्या पद्धतीनुसार 2011-12 मध्ये दारिद्र्यरेषा,
 अ) ग्रामीण भागासाठी - 916 ब) शहरी भागासाठी - 1000
 क) ग्रामीण भागासाठी - 816 ड) शहरी भागासाठी - 950
 पर्यायी उत्तरे:
 1) अ आणि ब 2) ब आणि क
 3) क आणि ड 4) अ आणि ड
 According to the methodology suggested by the Tendulkar Committee, the poverty line in 2011-12,
 a) For rural areas - 916 b) For urban areas - 1000
 c) For rural areas - 816 d) For urban areas - 950
 Answer Options:
 1) a and b 2) b and c
 3) c and d 4) a and d
-
4. राष्ट्रीय सामाजिक सहाय्य कार्यक्रम कधी सुरू करण्यात आला?
 1) 15th August 1996 2) 15th August 1998
 3) 15th August 1995 4) 15th August 1997
 When was National Social Assistance Programme was launched?
 1) 15th August 1996 2) 15th August 1998
 3) 15th August 1995 4) 15th August 1997
-
5. रंगराजन समिती (2014) नुसार 2011-12 मधील ग्रामीण आणि शहरी भागांसाठी दारिद्र्यरेषेची पातळी दरडोई रु. _____
 1) 32 आणि 47 2) 32 आणि 67
 3) 47 आणि 32 4) 47 आणि 42
 As per Rangarajan Committee (2014) defined poverty line for 2011-12 for rural and urban areas per capita is Rs. _____.
 1) 32 and 47 2) 32 and 67
 3) 47 and 32 4) 47 and 42
-
6. नीती आयोगाने स्थापन केलेल्या Task force on Elimination of the Poverty in India या कार्यादलाचे प्रमुख कोण होते?
 1) नीती आयोगाचे अध्यक्ष 2) नीती आयोगाचे उपाध्यक्ष
 3) नीती आयोगाचे सचिव 4) नीती आयोगाने नियुक्त केलेला व्यक्ती
 Who was the head of the task force on Elimination of the Poverty in India established by NITI Aayog?
 1) Chairman of NITI Aayog 2) Vice Chairman of NITI Aayog
 3) Secretary, NITI Aayog 4) A person appointed by NITI Aayog

7. 'पॉवर्टी अँड अन ब्रिटिश रूल इन इंडिया' पुस्तक खालीलपैकी कोणी लिहिली?
 1) जवाहरलाल नेहरू
 2) महात्मा गांधी
 3) रविंद्रनाथ टागोर
 4) दादाभाई नौरोजी
 Who among the following authored 'Poverty and Un-British Rule in India'?
 1) Jawaharlal Nehru
 2) Mahatma Gandhi
 3) Rabindranath Tagore
 4) Dadabhai Naoroji

8. 2011-12 मधील दारिद्र्य तेंडुलकर पद्धतीनुसार खालीलप्रमाणे होते.

- अ) एकुण दारिद्र्य- 21.9%
 ब) ग्रामीण दारिद्र्य - 25.7%
 क) शहरी दारिद्र्य - 13.7%
 वरीलपैकी काय चूक आहे?

- 1) अ, ब आणि क
 2) अ आणि ब
 3) एकही नाही
 4) ब आणि क

Poverty in 2011-12 as per Tendulkar method was as follows.

- a) Total poverty- 21.9%
 b) Rural Poverty - 25.7%
 c) Urban poverty - 13.7 %

Which of the above is wrong?

- 1) a, b and c
 2) a and b
 3) None of the above
 4) b and c

9. खालीलपैकी कोणत्या पद्धतीने रोजगार व बेरोजगारी मोजण्याचे दर हे व्यक्तिदिन दर असतात?

- 1) सर्वसाधारण मुख्य स्थिती
 2) सर्वसाधारण स्थिती
 3) वर्तमान साप्ताहिक स्थिती
 4) वर्तमान दैनिक स्थिती

Which of the following methods of measuring employment and unemployment rates are person-day rates?

- 1) Usual Principal Status
 2) Usual Status
 3) Current Weekly Status
 4) Current Daily Status

10. प्रच्छन्न बेरोजगारी म्हणजे साधारणपणे

- 1) मोठ्या संख्येने लोक बेरोजगार राहतात.
 2) पर्यायी रोजगार उपलब्ध नाही.
 3) श्रमाची किरकोळ उत्पादकता शून्य असते.
 4) कामगारांची उत्पादकता कमी असते.

Disguised unemployment generally means

- 1) Large number of people remain unemployed
 2) Alternative employment is not available
 3) Marginal productivity of labour is zero
 4) Productivity of workers is low

11. दीनदयाल अंत्योदय योजना कधी सुरू करण्यात आली?

1) 2013	2) 2014
3) 2015	4) 2016

When was Deen Dayal Antyodaya Yojana launched?

1) 2013	2) 2014
3) 2015	4) 2016

12. लोकसंख्येच्या संक्रमणाच्या दुसऱ्या टप्प्याचे खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य नाही?

- 1) उच्च जन्मदर आणि उच्च मृत्युदर
- 2) वैद्यकीय सुविधांमध्ये सुधारणा
- 3) लोकसंख्येचा बराच भाग दारिद्र्य रेषेखाली असणे
- 4) शेती क्षेत्रावर अधिक अवलंबित्व

Which of the following is not a characteristic of the second phase of population transition?

- 1) High birth rate and high death rate
- 2) Improvement of medical facilities
- 3) A large proportion of the population is below the poverty line
- 4) More dependence on agriculture sector

13. जेव्हा एखादी व्यक्ती एका नोकरी सोडून दुसऱ्या नोकरीत जातो आणि त्यादरम्यान जर तो काही काळ बेरोजगार असेल. मग तो कोणत्या प्रकारच्या बेरोजगारीने त्रस्त आहे?

1) हंगामी बेरोजगारी	2) चक्रीय बेरोजगारी
3) संरचनात्मक बेरोजगारी	4) घर्षण बेरोजगारी

When a person shifts from one job to another job, and in between if he may be unemployed for some time. Then he is suffering from which type of unemployment?

1) Seasonal unemployment	2) Cyclical unemployment
3) Structural unemployment	4) Frictional unemployment

14. प्रधानमंत्री कौशल विकास योजना (PMKVY) कधी सुरू करण्यात आली?

1) 2014	2) 2015
3) 2016	4) 2017

When was Pradhan Mantri Kaushal Vikas Yojana (PMKVY) launched?

1) 2014	2) 2015
3) 2016	4) 2017

15. भारतातील उच्च जननदर अस खालीलपैकी कोणते दोन सामाजिक घटक जबाबदार आहेत?
- अ) गरिबी
ब) लग्नाच्या वेळी कमी असणारे वय
क) शेतीचे प्राबल्य
ड) धार्मिक आणि सामाजिक अंधश्रद्धा
- पर्यायी उत्तरे:
- 1) अ आणि ब
2) ब आणि क
3) अ आणि ड
4) ब आणि ड

Which two of the following social factors are responsible for India's high birth rate?

- a) Poverty
b) Lower age at the time of marriage
c) Predominance of agriculture
d) Religious and social superstitions

Answer Options:

- 1) a and b
2) b and c
3) a and d
4) b and d

16. सन 1991 मध्ये विकासाचे एल. पी. जी. प्रतिमान _____ या त्यावेळेच्या अर्थ मंत्र्यांनी अमलात आणले.
- 1) पी. व्ही. नरसिंह राव
2) प्रणव मुखर्जी
3) डॉ. मनमोहन सिंग
4) पी. चिदंबरम

The LPG model of development was introduced in 1991 by then Finance minister _____.

- 1) P. V. Narasimha Rao
2) Pranab Mukherjee
3) Dr. Manmohan Singh
4) P. Chidambaram

17. बाराव्या पंचवार्षिक योजनेत, सर्वसमावेशकता दर्शविणारी, मोजता येण्यासारखी काही लक्ष्य सामाविष्ट केली होती. ती म्हणजे :
- अ) आर्थिक वाढ
ब) दारिद्र्य निर्मूलन आणि बेरोजगारी
क) शिक्षण आणि आरोग्य
ड) पर्यावरण आणि शाश्वतता
- पर्यायी उत्तरे:
- 1) क आणि ड
2) ब आणि क
3) अ, ब आणि क
4) अ, ब, क आणि ड

In the Twelfth Five Year Plan, a number of measurable targets were included to indicate inclusiveness, namely:

- a) Economic growth
b) Alleviation of poverty and unemployment
c) Education and Health
d) Environment and Sustainability

Answer Options:

- 1) c and d
2) b and c
3) a, b and c
4) a, b, c, d

18. सातव्या पंचवार्षिक योजनेच्या आखणीच्या वेळी _____ यांनी वेतनवस्तू प्रतिमानावर भर दिला.
- 1) सी. एन. वकील आणि पी. एन. ब्रम्हानंद 2) जॉन मिलर
3) पी. सी. महालनोबिस 4) पी. एन. ब्रम्हानंद आणि जे. भगवती

_____ emphasised on the wage goods model at the time of formation of Seventh Five Year Plan.

- 1) C. N. Vakil and P. R. Brahmananda 2) John Miller
3) P. C. Mahalanobis 4) P. R. Brahmananda and J. Bhagwati

19. खालील जोड्या जुळवा:

पंचवार्षिक योजना	मुख्य उद्दिष्टे
अ) आठवी योजना	(i) कृषी आणि जड उद्योग
ब) सहावी योजना	(ii) दारिद्र्य निर्मूलन आणि स्वावलंबन
क) दुसरी योजना	(iii) मानवी विकास
ड) पाचवी योजना	(iv) दारिद्र्य निर्मूलन आणि रोजगारनिर्मिती

अ) ब) क) ड)

- 1) i ii iii iv
2) iii iv i ii
3) iv iii ii i
4) i iii iv ii

Match the following pairs:

Five Year Plan	Main Objectives
a) Eighth Plan	(i) Agriculture and Heavy Industry
b) Sixth Plan	(ii) Poverty Alleviation and Self Reliance
c) Second Plan	(iii) Human Development
d) Fifth Plan	(iv) Poverty alleviation and employment generation

- a) b) c) d)
- 1) i ii iii iv
2) iii iv i ii
3) iv iii ii i
4) i iii iv ii

20. सिंचनाला खालील पंचवार्षिक योजनेत सर्वोच्च प्राधान्य देण्यात आले:

1) पहिली पंचवार्षिक योजना	2) दुसरी पंचवार्षिक योजना
3) पाचवी पंचवार्षिक योजना	4) बारावी पंचवार्षिक योजना

Irrigation was given top priority in the following Five Year Plan:

1) First Five Year Plan	2) Second Five Year Plan
3) Fifth Five Year Plan	4) Twelfth Five Year Plan

21. पहिल्या तीन पंचवार्षिक योजनांचे सुरुवातीपासूनचे सर्वात महत्वाचे आर्थिक उद्दिष्ट काय होते?

1) समाजवादी समाजरचना निर्माण करणे	2) आर्थिक विषमता कमी करणे
3) विभागीय समतोल	4) औद्योगिकीकरण

What was the most important economic objective of the first three Five Year Plans from the beginning?

1) Creating a socialist social structure	2) Reducing economic inequality
3) Departmental balance	4) Industrialization

22. सन 2011 च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रात दर चौरस किलोमीटर क्षेत्रात राहणाऱ्या लोकांचे प्रमाण (घनता) _____ आहे.

1) 385	2) 365
3) 382	4) 372

According to the 2011 census, the population density in Maharashtra per square kilometer area is _____.

1) 385	2) 365
3) 382	4) 372

23. भारतीय जनगणना अहवाल 2011 नुसार 2001-2011 ह्या काळात लोकसंख्या वाढीचा वार्षिक सरासरी दर काय होता?

1) 1.93	2) 1.64
3) 2.11	4) 0.64

According to the Indian Census Report 2011, what was the annual average rate of population growth during the period 2001-2011?

1) 1.93	2) 1.64
3) 2.11	4) 0.64

24. सन 2011 मध्ये साक्षरता दरासंदर्भात खालील राज्यांची घटत्या क्रमाने मांडणी करा.

- अ) हिमाचल प्रदेश
ब) महाराष्ट्र
क) त्रिपुरा

पर्यायी उत्तरे:

- 1) अ, ब, क
2) क, ब, अ
3) ब, क, अ
4) क, अ, ब

Arrange the following states in descending order of literacy rate in 2011.

- a) Himachal Pradesh
b) Maharashtra
c) Tripura

Answer Options:

- 1) a, b, c
2) c, b, a
3) b, c, a
4) c, a, b

25. 2011 च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रातील महिलांचा साक्षरता दर _____ आहे.

- 1) 64.13%
2) 75.5%
3) 80.90%
4) 67%

According to the 2011 census, the female literacy rate in Maharashtra is _____.

- 1) 64.13%
2) 75.5%
3) 80.90%
4) 67%

26. नरसिंहन समितीने (1991) _____ ला 'बँकांवरील कर' असे म्हटले आहे.

- 1) SLR
2) CRR
3) रेपो दर
4) रिव्हर्स रेपो दर

Narasinhan Committee (1991) called _____ as 'tax on banks'.

- 1) SLR
2) CRR
3) Repo rate
4) Reverse repo rate

27. खालील विधाने लक्षात घ्या आणि योग्य पर्याय निवडा.
 अ) प्राधान्य क्षेत्राला देण्यात येणाऱ्या व्याज अनुदान घटकात पूर्णपणे कपात करावी अशी शिफारस नरसिंहन समितीने (1997) केली होती.
 ब) परकीय बँकांसाठी प्राधान्य क्षेत्र कर्ज वितरणाचे लक्ष्य 40% आहे.
 क) प्रादेशिक ग्रामीण बँकांसाठी प्राधान्य क्षेत्र कर्ज वितरणाचे लक्ष्य 75% आहे.
 1) फक्त ब योग्य आहे. 2) फक्त अ आणि क योग्य आहे.
 3) फक्त अ योग्य आहे. 4) सर्व विधान योग्य आहेत.
- Consider the following sentences and choose the correct option.
 a) Narasimhan Committee (1997) suggested that interest subsidies given on priority sector lending should be completely reduced.
 b) Priority sector lending target for foreign banks is 40%.
 c) Priority sector lending target for regional rural bank is 75%.
 1) Only b is correct 2) Only a and c are correct
 3) Only a is correct 4) All statements are correct.
-
28. अयोग्य पर्याय निवडा.
 1) स्टेट बँक समूहाची निर्मिती - 1960 2) भारतीय स्टेट बँकेची स्थापना - 1955
 3) बँकांचे राष्ट्रीयीकरण - 1980 4) बँकिंग नियमन कायदा - 1948
 Choose incorrect pair.
 1) Formation of state bank group -1960 2) Establishment of State bank of India - 1955
 3) Nationalization of banks - 1980 4) Banking Regulation Act - 1948
-
29. 1969 मध्ये रिझर्व्ह बँकेने भारतीय शासकीय बँकांच्या शाखा विस्ताराच्या कार्यक्रमासाठी कोणती समिती स्थापन करण्यात आली होती ?
 1) डी. आर. गाडगीळ समिती 2) एफ. एस. नरिमन समिती
 3) हजारी समिती 4) तारापोर समिती.
 Which committee was established by reserve bank for branch expansion of Indian public sector banks ?
 1) D. R. Gadgil Committee 2) F. S. Nariman Committee
 3) Hazari Committee 4) Tarapore Committee
-
30. मिशन वात्सल्य बाबत खालील पर्यायांचा विचार करून योग्य पर्याय निवडा.
 1) महिला संरक्षण व महिला कल्याण 2) वयोवृद्धांचे संरक्षण व कल्याण
 3) बालकांचे संरक्षण व कल्याण 4) दिव्यांग संरक्षण व कल्याण
 Consider the following sentences and find correct about Mission VATSALYA.
 1) Scheme related to Women Protation and Welfare
 2) Scheme related to Elderly Protation and Welfare
 3) Schemes related to Child Protation and Welfare
 4) Schemes related to Divyang Protation and Welfare

31. रिझर्व्ह बँक कायदा 1934 च्या दुसऱ्या अनुसूचित ज्या बँकांची नावे नाहीत, त्यांना बिगर अनुसूचित बँका असे म्हणतात. त्या बँकांबाबत अयोग्य विधान निवडा.
- 1) रिझर्व्ह बँकेकडून कर्ज प्राप्त करण्यास पात्र असतात.
 - 2) CRR रिझर्व्ह बँकेकडे ठेवावा लागत नाही.
 - 3) रिझर्व्ह बँकेच्या निरसन सुविधेचा फायदा मिळत नाही.
 - 4) सर्व विधाने योग्य आहेत.

Those banks which are not named under second schedule of Reserve bank Act 1934, are called as non scheduled banks. Choose incorrect sentence about such banks.

- 1) These banks are qualified to get loans from reserve banks.
- 2) They need not to keep CRR with reserve bank.
- 3) They do not get advantage of settlement system of reserve bank.
- 4) All statements are correct.

32. बेस दर ठरवताना कुठले घटक विचारात घेतले जातात ?

अ) निधीवरील सरासरी खर्च	ब) हप्त्याचा कालावधी
क) हाताळणी खर्च	ड) रोख राखीव निधीचा खर्च
1) अ, ब, क	2) ब, क, ड
3) अ, क, ड	4) अ, ब, क, ड

Which factors are considered while deciding Base rate ?

a) Average cost of funds	b) Tenor premium
c) Operating expenses	d) Cost of CRR.
1) a, b, c	2) b, c, d
3) a, c, d	4) a, b, c, d

33. गोल्डी लॉक्स अर्थव्यवस्था म्हणजे काय ?

1) तेजीची अर्थव्यवस्था	2) मंदीची अर्थव्यवस्था
3) ना जास्त तेजी ना जास्त मंदी अर्थव्यवस्था	4) यापैकी नाही.

What is mean by Goldilocks economy ?

1) Bull economy	2) Bear economy
3) Not too hot not too cold economy	4) None of these.

34. खालील विधाने लक्षात घ्या आणि अयोग्य पर्याय निवडा.
- अ) राज्य FRBM कायदा करणारे कर्नाटक हे पहिले राज्य होय.
 ब) राज्य FRBM कायदा करणारे महाराष्ट्र हे सहावे राज्य होय.
- 1) फक्त ब योग्य आहे. 2) फक्त अ योग्य आहे.
 3) एकही नाही. 4) दोन्ही योग्य आहेत.
- Consider the following sentences and choose the incorrect option.
- a) Karnataka was the first state to bring state FRBM act.
 b) Maharashtra was the sixth state to bring state FRBM act.
- 1) Only b is correct 2) Only a is correct
 3) None 4) Both are correct.

35. अयोग्य पर्याय निवडा.
- 1) 1991 मध्ये अप्रत्यक्ष कराचा वाटा 84% होता.
 2) 1991 नंतर अप्रत्यक्ष कर : एकूण कर गुणोत्तर कमी झाले आहे.
 3) कर महसूल : GDP गुणोत्तर भारतात सतत वाढलेले आहे.
 4) सर्व योग्य आहेत.
- Choose the incorrect option.
- 1) In 1991, share of indirect tax was 84%.
 2) After 1991, the ratio indirect tax : total tax is reduced.
 3) The ratio of Tax revenue : GDP ratio is increased continuously in India.
 4) All are correct.

36. खालील विधाने लक्षात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.
- अ) कर बोजा संकल्पना ही डाल्टन यांनी आणली.
 ब) कर बोजा अंतिम टप्प्यात लागू होतो.
 क) ज्याच्या पैसातून खर्च होतो त्यावर कर बोजा लागू होतो.
 ड) हा सर्वकष पैसाचा बोझा आहे.
- 1) अ, ब, क 2) ब, क, ड
 3) अ, ब, क, ड 4) अ, क, ड
- Consider the following sentences and choose the correct sentence/s.
- a) The concept of Incidence of Tax is introduced by Dalton.
 b) Incidence of tax is applied at last stage.
 c) It is applied on one who spend money.
 d) It is ultimate money burden.
- 1) a, b, c 2) b, c, d
 3) a, b, c, d 4) a, c, d

37. अॅडम स्मिथ यांनी कर आकारणीची 4 तत्वे सुचविली. त्यापैकी कुठली योग्य आहेत ?

अ) समताचे तत्व

ब) सुगमतेचे तत्व

क) काटकसरीचे तत्व

ड) कार्यक्षमतेचे तत्व

1) अ, ब, क

2) ब, क, ड

3) अ, ब, क, ड

4) अ, क, ड

Adam Smith suggested 4 canons of tax. Which the following is correct ?

a) Canon of equity

b) Canon of convenience

c) Canon of economy

d) Canon of efficiency

1) a, b, c

2) b, c, d

3) a, b, c, d

4) a, c, d

38. खालील विधाने लक्षात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

अ) प्रत्यक्ष कर लवचिक असतात.

ब) अप्रत्यक्ष कर लवचिक असतात.

क) प्रत्यक्ष कर हस्तांतरणीय असतात.

ड) अप्रत्यक्ष कर हस्तांतरणीय असतात.

1) अ आणि ब

2) ब आणि क

3) अ आणि ड

4) अ आणि क

Consider the following sentences and choose the correct sentence/s.

a) Direct taxes are flexible.

b) Indirect taxes are flexible.

c) Direct taxes are transferable.

d) Indirect taxes are transferable.

1) a and b

2) b and c

3) a and d

4) a and c

39. योग्य जोड्या जुळवा.

‘अ’ गट (कलम)

अ) 113

ब) 114

क) 115

ड) 116

अ) ब) क) ड)

1) i ii iii iv

2) i ii iv iii

3) i iv ii iii

4) i iii iv ii

Match the pair.

‘A’ (Articles)

a) 113

b) 114

c) 115

d) 116

a) b) c) d)

1) i ii iii iv

2) i ii iv iii

3) i iv ii iii

4) i iii iv ii

‘ब’ गट (तरतूद)

(i) अंदाजित खर्चाबाबत प्रक्रिया

(ii) पूरक अनुदान

(iii) विशेष अनुदान

(iv) विनियोजन विधेयक

‘B’ (Provision)

(i) Procedure for estimates

(ii) Supplementary grants

(iii) Exceptional grants

(iv) Appropriation bills

40. खालील विधाने लक्षात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

अ) प्राथमिक तूट मोजण्याची सुरुवात वर्ष 1992-93 पासून झाली.

ब) प्राथमिक तूट = राजकोषीय तूट - व्याज देणे

क) प्राथमिक तूट = राजकोषीय तूट - व्याज घेणे

ड) प्राथमिक तूट = राजकोषीय तूट - निव्वळ व्याज देणे

1) अ आणि ब

2) अ आणि क

3) अ आणि ड

4) अ, ब, ड

Consider the following sentences and choose the correct sentence/s.

a) Primary deficit was started calculating since 1992-93.

b) Primary deficit = Fiscal deficit - Interest payment

c) Primary deficit = Fiscal deficit - Interest received

d) Primary deficit = Fiscal deficit - Net Interest payment

1) a and b

2) a and c

3) a and d

4) a, b, d

41. 1985 मध्ये, कुठल्या समितीने अर्थसंकल्पीय तूट एवजी राजकोषीय तूट सुचविली ?
- 1) सुखमॉय चक्रवर्ती
2) सी. रंगराजन
3) राजा चेलय्या
4) नरसिंहन
- In 1985, which committee suggested fiscal deficit instead of budgetary deficit ?
- 1) Sukhmoy Chakrabarty
2) C. Rangrajan
3) Raja Chelliah
4) Narasinhham

42. योग्य जोड्या जुळवा.

‘अ’ गट (कलम)

- अ) धोरणात्मक कपात
ब) काटकसर कपात
क) प्रतीकात्मक कपात

अ) ब) क)

- 1) i ii iii
2) i iii ii
3) ii i iii
4) iii ii i

Match the pair

‘A’ (Articles)

- a) Policy cut
b) Economy cut
c) Token cut

a) b) c)

- 1) i ii iii
2) i iii ii
3) ii i iii
4) iii ii i

‘ब’ गट (तरतूद)

- (i) अनुदान मागणीत एक रुपयापर्यंत कपात करणे
(ii) अनुदान मागणीत 100 रुपयाची कपात करणे
(iii) अनुदान मागणीत विशिष्ट रकमेची कपात करणे

‘B’ (Provision)

- (i) Demand of grants reduced upto 1 rs.
(ii) Demand of grants reduced by 100 rs.
(iii) Demand of grants reduced by certain amount

43. रिझर्व्ह बँक सध्या पैशाच्या पुरवठ्याविषयीचे अंदाज ___ या संकल्पनेच्या आधारावर व्यक्त करते.

- 1) M0
2) M1
3) M2
4) M3

Currently, Reserve bank expresses estimates related to supply of money based on concept

_____.

- 1) M0
2) M1
3) M2
4) M3

44. 'विस्तृत पैसा' म्हणजे काय ?

- 1) लोकांजवळील पैसा + बँकांकडील रोख साठा + बँकांजवळील मुदत ठेवी.
- 2) लोकांजवळील पैसा + रिझर्व्ह बँकेतील बँकांच्या ठेवी + बँकांजवळील मुदत ठेवी.
- 3) लोकांजवळील पैसा + रिझर्व्ह बँकेतील इतर ठेवी + बँकांजवळील मुदत ठेवी.
- 4) वरीलपैकी सर्व

What is mean by 'Broad money' ?

- 1) Currency with people + cash reserve with banks + time deposits with banks.
- 2) Currency with people + banks deposits with RBI + time deposits with banks.
- 3) Currency with people + other deposits with RBI + time deposits with banks.
- 4) All of these.

45. खालीलपैकी कुठले पैसाचे अनुषंगिक कार्य नाही ?

1) संपत्तीची तरलता	2) उत्पन्न वितरण
3) पर्याय निर्माता	4) मूल्य हस्तांतरण

Which of the following is not the contingency function money ?

1) Liquidity of Wealth	2) Distribution of income
3) Option bearer	4) Transfer of value

46. रोख शिल्लक दृष्टिकोनानुसार अर्थव्यवस्थेतील व्यवहारापेक्षा लोकांजवळ असलेला खर्च करण्याजोगा पैसा जास्त महत्त्वाचा मानल्या गेला. त्या सिद्धांताचे प्रणेते कोण होते ?

1) आल्फ्रेड मार्शल	2) रॉबर्टसन
3) आयर्विंग फिशर	4) केन्स

According to cash balance approach, money with people which is available for expenditure is more important rather than transactions of money in economy. Who was promulgator of this theory ?

1) Alfred Marshall	2) Robertson
3) Irving Fischer	4) Keynes.

47. कोअर ग्राहक किंमत निर्देशांक मध्ये कुठल्या घटकांच्या किंमती गणल्या जातात ?

अ) अन्नवस्तू	ब) इंधन आणि प्रकाश
क) कपडे, पादत्राणे	ड) घर
1) क आणि ड	2) अ आणि ब
3) ब आणि क	4) फक्त अ

Prices of which factors are considered in core consumer price index ?

a) Food	b) fuel and light
c) cloths, footwear	d) house
1) c and d	2) a and b
3) b and c	4) Only a

48. योग्य जोड्या जुळवा

‘अ’ गट (वर्ष)

अ) 1967-68

ब) 1974-75

क) 1980-81

ड) 1991-92

अ) ब) क) ड)

1) i ii iii iv

2) ii i iii iv

3) ii i iv iii

4) i iii iv ii

Match the pair.

‘A’ (Year)

a) 1967-68

b) 1974-75

c) 1980-81

d) 1991-92

a) b) c) d)

1) i ii iii iv

2) ii i iii iv

3) ii i iv iii

4) i iii iv ii

‘ब’ गट (चलनवाढचे कारण)

(i) खरीप हंगामातील दुष्काळ

(ii) भारत पाकिस्तान युद्ध

(iii) आर्थिक संकट

(iv) आद्योगिक उत्पादनातील तीव्र घट.

‘B’ (Inflation rate)

(i) Drought in kharif season

(ii) India-Pakistan war

(iii) Economic crisis

(iv) Sharp decline in industrial production

49. खालील विधाने लक्षात घ्या आणि योग्य विधान/ने निवडा.

अ) चलनवाढ झाल्यास चलनविषयक उपाय आणि राजकोषीय उपाय हे मुख्यतः चलनवाढीच्या मागणीजन्य कारणावरील उपाय आहे.

ब) चलनवाढ झाल्यास थेट उपाय हे मुख्यतः चलनवाढीच्या पुरवठाजन्य कारणावरील उपाय आहे.

1) फक्त अ

2) फक्त ब

3) अ आणि ब

4) एकही नाही.

Consider the following sentences and choose the correct sentence/s.

a) If inflation occurs, monetary measures and fiscal measures are mainly the solution for demand driven inflation.

b) If inflation occurs, direct measures are mainly the solution for supply driven inflation.

1) Only a

2) Only b

3) a and b

4) None of these

50. महागाई नियंत्रणात आणण्यासाठी कोणत्या साधनाचा वापर केला जातो ?

अ) सार्वजनिक वितरण व्यवस्था	ब) आयात शुल्कात कपात
क) आयात शुल्कात वाढ	ड) मौद्रिक धोरणात बदल.
1) अ, ब, क	2) ब, क, ड
3) अ, ब, ड	4) फक्त ब आणि ड

Which measures are used to control inflation?

a) Public distribution system	b) Reduction in import duties
c) Rise in import duties	d) Changes in monetary policy.
1) a, b, c	2) b, c, d
3) a, b, d	d) Only b and d

51. पुढीलपैकी योग्य विधाने निवडा.

अ) महाराष्ट्रातील पहिले 'पीएम-मित्र पार्क' हे वस्त्रोद्योग उद्यान नांदगावपेठ (अमरावती) येथे उभारण्यात येणार आहे.

ब) उद्देश- भारताला वस्त्रोद्योग आणि निर्यातीचे जागतिक केंद्र बनविणे.

क) MITRA म्हणजे- मेगा इंटीग्रेटेड टेक्सटाईल रीजन्स अँड अपरेल.

ड) केंद्र सरकारने पीएम मित्र पार्कची घोषणा 15 जानेवारी 2022 रोजी केली होती.

पर्यायी उत्तरे:

1) अ, ब	2) अ, ब, क
3) ब, क, ड	4) वरीलपैकी सर्व.

Choose the correct statements from the following.

- a) The first Textile Industry Park 'PM-Mitra' will be set up at Nandgaonpeth (Amravati) in Maharashtra.
- b) Objective- To make India a global hub for textile industry and exports.
- c) MITRA means- Mega Integrated Textile Regions and Apparel.
- d) PM Mitra Park was announced by the central government on 15 January 2022.

Alternative Answers:

1) a, b	2) a, b, c
3) b, c, d	4) All of the above.

52. सुवर्ण मौद्रिकरण योजना (GMS) कधी सुरू करण्यात आली ?

1) 1 एप्रिल 2015	2) 1 मार्च 2016
3) 15 सप्टेंबर 2015	4) 25 सप्टेंबर 2015

When was the Gold Monetization Scheme (GMS) launched?

1) 1 April 2015	2) 1 March 2016
3) 15 September 2015	4) 25 September 2015

53. नवीन औद्योगिक धोरणासंदर्भात चुकीचे विधान निवडा.
- 1) 24 जुलै 1991 ला नवीन औद्योगिक धोरण जाहीर करण्यात आले.
 - 2) परवाना पद्धतीचे निर्मूलन करण्यासाठी चारच उद्योग परवाना अनिवार्य ठेवण्यात आले, तर इतर सर्व उद्योग परवाना मुक्त करण्यात आले.
 - 3) मत्तेदारीवर आळा घालणाऱ्या MRTP कायद्याऐवजी 2000 मध्ये 'स्पर्धा कायदा' करण्यात आला आणि उत्पादनास चालना देण्यात आली.
 - 4) भारतीय उद्योगांमध्ये टप्प्याटप्प्याने परकीय गुंतवणुकीस मान्यता देण्यात आली. गुंतवणुकीस बाधक ठरत असलेल्या FERA ऐवजी 1999 मध्ये सौम्य असा FEMA कायदा अस्तित्वात आला.
- Choose the incorrect statement regarding New Industrial Policy.
- 1) New Industrial Policy was announced on 24th July 1991.
 - 2) To eliminate the licensing system, only four industries were made compulsory, while all other industries were exempted.
 - 3) Competition Act was enacted in 2000 instead of MRTP Act which curbed monopoly and boosted production.
 - 4) Foreign investment in Indian industries was allowed in a phased manner. In 1999, a milder FEMA Act came into being to replace FERA, which was a hindrance to investment.

54. खालील विधानांचा विचार करा.
- अ) स्टेप कार्यक्रमाची सुरुवात 1986-87 मध्ये करण्यात आली.
 - ब) योजनेची उद्दिष्टे महिलांना कौशल्य पुरवून स्वावलंबी बनवणे व क्षमता विकास करणे आहे.
- अयोग्य पर्याय निवडा.
- 1) दोन्ही योग्य
 - 2) अ अयोग्य
 - 3) ब योग्य
 - 4) दोन्ही अयोग्य

Consider the following statements.

- a) STEP Programme launch in year 1986-87.
- b) Its objective to empower the women with capacity building through providing skill training.

Choose incorrect.

- 1) Both correct
- 2) a incorrect
- 3) b correct
- 4) Both incorrect

55. WTO मध्ये नील पेटी (ब्लू बॉक्स) अनुदाने ही खालीलपैकी कशाशी संबंधित आहे ?

1) निर्यातीवर मर्यादा	2) उत्पादनातील मर्यादा
3) आयातीवरील मर्यादा	4) बाल कामगार

In WTO Blue Box Grants related to which of the following ?

1) Restrictions on exports	2) Limitations in production
3) Restrictions on imports	4) Child labour

56. अ) 9 मे 2016 ला कोलकाता येथून केंद्र सरकारने असंघटित क्षेत्रासाठी 'अटल पेंशन योजना'(APY) सुरू केली.

ब) 18 ते 50 वर्षे वयोगटातील असंघटित क्षेत्रातील लोक योजनेस पात्र आहेत. 60 वर्षे वयानंतर पेन्शन मिळते.

वरील विधानांपैकी सत्य नसलेले विधान/ने ओळखा.

1) फक्त अ	2) फक्त ब
3) अ, ब दोन्ही नाही	4) अ, ब दोन्ही

a) On 9 May 2016, the central government launched the 'Atal Pension Yojana'(APY) for the unorganised sector from Kolkata.

b) People in the age group of 18 to 50 years from unorganised sector are eligible for the scheme. After 60 years of age, the beneficiary gets the pension.

Identify the statement/s which is/are not true among the above statements.

1) Only a	2) Only b
3) Neither a nor b.	4) Both a and b

57. खालील विधाने विचारा घ्या :

अ) उदारीकरण हे भारतातील सुधारणांचे अंतिम ध्येय दर्शविते.

ब) खाजगीकरण हे भारतातील सुधारणांचा मार्ग दर्शविते.

क) जागतिकीकरण हे भारतातील सुधारणांची दिशा दर्शविते.

वरीलपैकी कोणती विधाने सत्य आहेत?

1) फक्त क	2) फक्त अ, क
3) फक्त ब	4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements :

a) Liberalisation shows the ultimate goal of reforms in India.

b) Privatisation shows the path of reforms in India.

c) Globalisation shows the direction of reforms in India.

Which of the above statements are true?

1) Only c	2) Only a, c
3) Only b	4) All of the above

58. 'स्वर्णजयंती ग्राम स्वरोजगार योजने'त खालीलपैकी कोणत्या कार्यक्रमाचा समावेश केला नाही?

1) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	2) भारत निर्माण कार्यक्रम
3) गंगा कल्याण योजना	4) दशलक्ष विहिरी योजना

Which of the following program is not included in 'Swarna Jayanti Gram Swarajgar Yojana'?

1) Integrated Rural Development Programme	2) Bharat Nirman Programme
3) Ganga Kalyan Yojna	4) Million Well Scheme

59. खालीलपैकी कोणते उपाय व्यवहारतोलातील (BoP) असमतोल दूर करण्यासाठी उपयुक्त आहेत ?

अ) चलन-संकोच धोरणाचा अवलंब	ब) खर्च कमी करणे
क) आयात वृद्धी	ड) परकीय मदत

पर्यायी उत्तरे :

1) अ, ब आणि क	2) अ, ब आणि ड
3) ब, क आणि ड	4) फक्त अ आणि ब

Which of the following measures are useful in correcting imbalances in the balance of payment (BoP)?

- Adoption of a contractionary monetary policy
- Cost cutting
- Increase in imports
- Foreign aid

Alternative Answers:

1) a, b and c	2) a, b and d
3) b, c and d	4) a and b only

60. महाराष्ट्र कंपनी होण्यासाठी कोणते निकष बरोबर आहेत?

अ) याआधी नवरात्र दर्जा असणे	ब) 25,000 कोटी रू पेक्षा जास्त उलाढाल
क) 15,000 रू पेक्षा जास्त निव्वळ किंमत	ड) 5,000 कोटी रू पेक्षा जास्त निव्वळ नफा

(इ) आंतरराष्ट्रीय उपस्थिती

पर्यायी उत्तरे :

1) वरीलपैकी सर्व	2) अ, ब, क, ड
3) ब, क, ड, इ	4) अ, ब, ड, इ

What are the criteria for becoming a Maharatna company?

- Having earlier Navratna status
- Turnover of more than Rs.25,000 crore
- Net worth more than Rs.15,000/-
- Net profit after tax exceeding Rs.5,000 crore
- International presence

Alternative answers:

1) All of the above	2) a, b, c, d
3) b, c, d, e	4) a, b, d, e

61. एकात्मिक बालविकास योजनेसंदर्भात (ICDS) अयोग्य विधान निवडा.
- 1) बालकांच्या सर्वांगीण विकासासाठी 2 ऑक्टोबर 1975 रोजी ICDS योजना सुरू करण्यात आली.
 - 2) योजनेचे लाभार्थी 0 ते 5 वर्षे वयोगटातील बालक, गरोदर व स्तनदा माता आहेत.
 - 3) ही जगातील मोठ्या योजनांपैकी एक असून एकीकडे ती शालेयपूर्व अनौपचारिक शिक्षण पुरवते, तर दुसरीकडे कुपोषण व बालमर्त्यता या दुष्टचक्राना मोडण्याचे काम करते.
 - 4) नवीन राष्ट्रीय शिक्षण धोरण 2020 अन्वये 3 ते 6 वर्षे वयोगटाला अंगणवाडीत जे अनौपचारिक शिक्षण दिले जाते, ते औपचारिक शिक्षणाच्या कक्षेत आणण्याची घोषणा करण्यात आली आहे.

Select the incorrect statement regarding Integrated Child Development Services (ICDS).

- 1) ICDS scheme was launched on 2nd October 1975 for holistic development of children.
- 2) Beneficiaries of the scheme are children aged 0 to 5 years, pregnant and lactating mothers.
- 3) It is one of the largest schemes in the world which provides non-formal pre-school education on the one hand and works to break the vicious cycle of malnutrition and child mortality on the other.
- 4) Under the new National Education Policy 2020, it has been announced that the non-formal education provided in Anganwadis for the age group of 3 to 6 years will be brought under the ambit of formal education.

62. खालील विधानांपैकी अयोग्य विधान ओळखा.
- 1) एप्रिल 1993 मध्ये रंगराजन समितीने निर्गुतवणुकीची काही तत्वे जाहीर केली.
 - 2) 1995 मध्ये श्री. जी. व्ही. रामकृष्ण यांच्या अध्यक्षतेखाली तीन वर्षांच्या कालावधीसाठी एक स्वतंत्र, अवैधानिक व सल्लागार मंडळ म्हणून 'सार्वजनिक क्षेत्र निर्गुतवणूक आयोग' ची स्थापना करण्यात आली.
 - 3) 2001 मध्ये डॉ. आर.एच. पाटील यांच्या अध्यक्षतेखाली दोन वर्षांच्या कालावधीसाठी 'निर्गुतवणूक आयोग'ची पुनर्स्थापना करण्यात आली.
 - 4) यापैकी नाही.

Identify the incorrect statement among the following statements.

- 1) In April 1993, the Rangarajan Committee announced some principles of disinvestment.
- 2) In 1995 the 'Public Sector Disinvestment Commission' was set up as an independent, non-statutory and advisory board for a period of three years under the chairmanship of Shri G. V. Ramakrishna.
- 3) In 2001 the 'Disinvestment Commission' was reconstituted for a period of two years under the chairmanship of Dr. R. H. Patil.
- 4) None of these.

63. SEZs च्या धोरणाला स्थैर्य देण्याच्या उद्दिष्टाने विशेष आर्थिक क्षेत्रे कायदा, (SEZs Act, 2005) हा कायदा संमत करण्यात आला. हा कायदा कधी अंमलात आला ?

1) 10 एप्रिल 2006	2) 10 फेब्रुवारी 2006
3) 2 ऑक्टोबर 2006	4) 10 मार्च 2006

The Special Economic Zones Act, (SEZs Act, 2005) was passed with an aim to stabilise the policy of SEZs. When did this act come into effect?

1) 10 April 2006	2) 10 February 2006
3) 2 October 2006	4) 10 March 2006

64. अचूक विधाने ओळखा.

अ) देशात प्रकल्प व मशिनरी (Plant and Machinery) निर्माण करण्यासाठी वापरण्यात येणारी गुंतवणूक म्हणजे परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणूक (FDI).

ब) परकीय गुंतवणूकदारांनी भारतीय कंपन्यांच्या रोख्यांमध्ये (शेअर्स, डिबेंचर्स इ.) गुंतवणूक केल्यास तिला परकीय अप्रत्यक्ष गुंतवणूक (FII) असे म्हणतात.

पर्याय उत्तरे :

1) फक्त अ	2) फक्त ब
3) अ, ब दोन्ही	4) अ, ब दोन्ही नाही

Identify the correct statements.

a) Foreign Direct Investment (FDI) is the investment used to build plants and machinery in the country.

b) Investment by foreign investors in securities (shares, debentures etc.) of Indian companies is called Foreign Indirect Investment (FII).

Answer Options:

1) Only a	2) Only b
3) Both a, b	4) Neither a nor b

65. उदारीकरण, खाजगीकरण आणि जागतिकीकरण विषयक सुधारणांनंतर निर्माण झालेल्या बेरोजगारीच्या समस्येची काळजी घेण्यासाठी 1991 नंतर खालीलपैकी कशाची निर्मिती झाली ?

1) एक्झिट पॉलिसी कमिशन (EPC)	2) नॅशनल रिन्युअल फंड (NRF)
3) एम्प्लॉयर्स प्रॉव्हिडंट फंड (EPF)	4) सोशल सिक््युरिटी कॉर्पोरेशन (SSC)

After 1991, which of the following was created to take care of the unemployment problem arising after liberalisation, privatisation and globalisation reforms?

1) Exit Policy Commission (EPC)	2) National Renewal Fund (NRF)
3) Employers Provident Fund (EPF)	4) Social Security Corporation (SSC)

66. राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कार्यक्रमाबाबत (NREGP) योग्य नसलेले विधान ओळखा.
 अ) सरकारने महाराष्ट्रातील रोजगार हमी योजनेच्या धर्तीवर राष्ट्रपातळीवर राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना सुरू केली आहे.
 ब) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा सप्टेंबर, 2005 मध्ये अधिनियमित झाला.
 क) ही योजना 2 ऑक्टोबर 2006 पासून कार्यान्वित झाली आहे.
 पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त ब	2) फक्त क
3) फक्त ब, क	4) यापैकी नाही

Identify the incorrect statement regarding National Rural Employment Guarantee Programme (NREGP).

- a) Government has launched National Rural Employment Guarantee Scheme at the national level on the lines of Employment Guarantee Scheme in Maharashtra.
 b) National Rural Employment Guarantee Act was enacted in september, 2005.
 c) This scheme has been implemented from 2nd October 2006.

Alternative Answers:

1) Only b	2) Only c
3) Only b, c	4) None of these

67. आर्थिक सहकार्याचा उद्देश असणाऱ्या G20 (Group of Twenty) संघटनेची स्थापना केव्हा झाली ?
 1) एप्रिल 1991
 2) एप्रिल 1992
 3) सप्टेंबर 1999
 4) सप्टेंबर 1989

When was the G20 (Group of Twenty) organization established for economic cooperation?

1) April 1991	2) April 1992
3) September 1999	4) September 1989

68. चुकीचे विधान ओळखा.

अ) FEMA,1999 (Foreign Exchange Management Act,1999) 1 जून, 2000 पासून कार्यान्वित करण्यात आला.

ब) FEMA चा उद्देश परकीय व्यापार व चलन व्यवहार सुलभ करून भारतात परकीय चलन बाजाराचा सुव्यवस्थित विकास घडवून आणणे हा आहे.

पर्यायी उत्तरे :

1) अ, ब	2) फक्त अ
3) फक्त ब	4) यापैकी कोणतेही नाही

Identify the incorrect statement.

- a) FEMA, 1999 (Foreign Exchange Management Act,1999) was implemented from 1 June, 2000.
 b) The objective of FEMA is to facilitate orderly development of foreign exchange market in India by facilitating foreign trade and foreign exchange transactions.

Answer Options:

1) a, b	2) Only a
3) Only b	4) None of these

69. प्रधानमंत्री जन-धन योजनेसंदर्भात योग्य विधाने ओळखा. (PM-JDY)
- अ) पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी 28 ऑगस्ट, 2014 रोजी या योजनेची घोषणा केली.
- ब) ही योजना एक 'राष्ट्रीय वित्तीय समावेशन अभियान' आहे.
- क) प्रधानमंत्री जन-धन योजनेचे 6 आधार (6 Pillars) आहेत.
- ड) पात्र खातेधारकांना 5,000 रुपये पर्यंत ओव्हरड्राफ्टची (OD) सुविधा उपलब्ध आहेत.
- पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ, ब, क	2) फक्त ड
3) फक्त ब, क	4) वरीलपैकी सर्व

Identify the correct statements regarding PM Jan-Dhan Yojana (PM-JDY).

- a) Prime Minister Narendra Modi announced the scheme on August 28, 2014.
- b) This scheme is a 'National Financial Inclusion Mission'.
- c) Pradhan Mantri Jan-Dhan Yojana has 6 pillars.
- d) Overdraft (od) facility up to Rs.5,000 is available to eligible account holders.

Alternative Answers:

1) Only a, b, c	2) Only d
3) Only b, c	4) All of the above

70. योग्य पर्याय निवडा.
- 26 मे, 1989 रोजी या बंदराच्या कार्यास सुरुवात झाली.
- हे हाय टेक बंदर म्हणून विकसित करण्यात आले आहे.
- ते देशातील सर्वात मोठे कंटेनर पोर्ट आहे.
- ते कोणते बंदर आहे ?

- 1) जवाहरलाल नेहरू बंदर (न्हावाशेवा, महाराष्ट्र)
- 2) कांडला (गुजराथ)
- 3) कोचीन (केरळ)
- 4) मुंबई (महाराष्ट्र)

Select the correct option.

The operation of this port started on May 26, 1989.

It has been developed as a high tech port.

It is the largest container port in the country.

Which port is that?

- 1) Jawaharlal Nehru Port (Nhawasheva, Maharashtra)
- 2) Kandla (Gujarat)
- 3) Cochin (Kerala)
- 4) Mumbai (Maharashtra)

71. खालील विधानांचा विचार करा.

अ) मिशन शक्ती महिला संरक्षण व सशक्तीकरण अभियानाचे आधुनिक स्वरूप आहे.

ब) याअंतर्गत दोन मोठ्या योजना संबल आणि सामर्थ्य यांचा समावेश आहे.

वरीलपैकी अयोग्य पर्याय निवडा.

1) अ आणि ब

2) फक्त अ

3) फक्त ब

4) अ आणि ब योग्य

Consider following statements.

a) Mission Shakti is a modern form of women protection and empowerment.

b) It includes two big sub program called Sambal and Samarth.

Which above is not correct.

1) a and b

2) Only a

3) Only b

4) a and b correct

72. व्यवहारतोलांची खाती व त्यांवरील व्यवहार यांच्या किती जोड्या बरोबर आहेत.

अ) चालू दृश्य खाते : वस्तूंच्या आयात - निर्यातीचे व्यवहार

ब) चालू अदृश्य खाते : सेवांच्या आयात-निर्यातीचे व्यवहार

क) भांडवली खाते : कर्ज व गुंतवणुकीचे व्यवहार

पर्यायी उत्तरे :

1) एक

2) दोन

3) तीनही

4) एकही नाही

How many pairs of BoP accounts and transactions on them are correct?

a) Current account : Import - export transactions of goods

b) Current invisible account : Import-export transactions of services

c) Capital Account : Loan and Investment Transactions

Answer options :

1) One

2) Two

3) All Three

4) None

73. प्रधानमंत्री मुद्रा योजनेबद्दल अयोग्य विधान निवडा.

- 1) MUDRA पूर्ण फॉर्म- मायक्रो युनिट्स डेव्हलपमेंट अँड रिफायनान्स एजन्सी लि.
- 2) 8 एप्रिल 2016 रोजी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या हस्ते ही योजना सुरू करण्यात आली.
- 3) उद्दिष्ट- सूक्ष्म उपक्रमांचा विकास व त्यांना पुनर्वित्त पुरवठा करण्याच्या उद्दिष्टाने मुद्राची स्थापना करण्यात आली आहे.
- 4) मुद्राची कर्जे ग्रामीण तसेच शहरी भागातील सूक्ष्म व लघू उपक्रमांना प्राप्त करून देण्यासाठी ही योजना सुरू करण्यात आली आहे.

Choose the incorrect statement about Pradhan Mantri MUDRA Yojana.

- 1) MUDRA Full form- Micro Units Development & Refinance Agency Ltd.
- 2) The scheme was launched on 8th April 2016 by Prime Minister Narendra Modi.
- 3) Objective- Mudra has been established with the objective of developing and refinancing micro enterprises.
- 4) Mudra loans are provided to micro and small scale enterprises in rural as well as urban areas.

74. सुमतीबाई सुकळीकर उद्योगिनी महिला सक्षमीकरण योजना संबंधी खालील विधानांचा विचार करा व योग्य पर्याय निवडा.

अ) 2016 मधील भारत सरकारची फ्लॉगशिप योजना आहे.

ब) महिला उद्योजकांना सक्षम करण्यासाठी बचतगटांना सवलतीच्या व्याजदराने कर्ज उपलब्ध करून देण्यात येते.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त अ	2) फक्त ब
3) अ व ब दोन्ही	4) अ व ब दोन्ही अयोग्य

Consider the following statement related to Sumatibai Sukalika Udyogini women empowerment scheme and choose correct option below :

- a) Its a Flagship scheme of governer of India lounch in 2016.
- b) It will provide Finance in subsidize interest rates form to empowr women entruprenuer.

Answer options :

1) Only a	2) Only b
3) a and b both	4) a and b both incorrect.

75. खालील विधाने विचारात घ्या:

अ) G20 देशांनी 'न्यू डेव्हलपमेंट बँक' स्थापन केली आहे.

ब) 'न्यू डेव्हलपमेंट बँके'चे मुख्यालय 'शांघाय' येथे आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/आहेत?

1) फक्त अ

2) फक्त ब

3) अ आणि ब दोन्ही

4) वरीलपैकी काहीही नाही

Consider the following statements:

a) New Development Bank has been set up by G20 countries.

b) The headquarters of the New Development Bank is in 'Shanghai'.

Which of the statements given above is/are correct?

1) Only a

(2) Only b

(3) Both a and b

(4) None of the above

76. गिनी गुणांकाविषयी खालील विधाने लक्षात घ्या.

अ) गिनी गुणांक उत्पन्नातील असमानता मोजतो.

ब) जर सर्वांच्या उत्पन्नात समानता असेल तर 45° चा सरळ रेखालेख तयार होतो.

क) गिनी गुणांक 1 म्हणजे संपूर्ण समानता तर गिनी गुणांक 0 म्हणजे संपूर्ण तफावत.

योग्य विधाने ओळखा.

1) अ, ब

2) ब, क

3) अ, क

4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements about Gini Coefficient.

a) Gini coefficient measures inequality in income.

b) If all have equal income, then a straight line of 45° is formed.

c) If Gini coefficient 1 means complete equality while Gini coefficient 0 means most inequality.

Identify correct statements.

1) a, b

(2) b, c

3) a, c

4) All of the above

77. 'द फ्युचर वी वॉण्ट' या घोषणापत्रात खालीलपैकी कोणते मुद्दे समाविष्ट करण्यात येतात?
- अ) दारिद्र्य निर्मूलन
 ब) शाश्वत विकास आणि आर्थिक वाढ
 क) जैवविविधतेसंदर्भातील करार
 ड) आर्थिक, सामाजिक व शाश्वत विकासाचे ध्येय प्राप्त करणे.
 इ) लिंग समानता दूर करणे.

- 1) वरीलपैकी सर्व
 2) अ, ब, ड, इ
 3) अ, ब, ड
 4) अ, ब, क, ड

Which of the following points were included in the declaration 'the future we want'?

- a) Poverty eradication
 b) Sustainable development and economic growth.
 c) Convention on biodiversity.
 d) To achieve the target of economic, social and sustainable development.
 e) To eliminate gender equality.

- 1) All of the above
 2) a, b, d, e
 3) a, b, d
 4) a, b, c, d

78. अ) जागतिक उपासमार निर्देशांक काढण्यासाठी 3 आयाम व 5 निर्देशक विचारात घेतले जातात.
 ब) अपुरा अन्नपुरवठा, बालकुपोषण आणि बालमृत्यू हे ते तीन आयाम आहेत.
 क) जागतिक उपासमार निर्देशांकाचे इष्टतम मूल्य जे 0 ते 1 च्या दरम्यान असते.
 अयोग्य विधाने ओळखा.

- 1) वरीलपैकी एकही नाही
 2) अ आणि ब
 3) अ आणि क
 4) ब आणि क

a) 3 dimensions and 5 indicators are taken in consideration to calculate Global hunger index.

b) This three dimensions are inadequate food supply, child undernutrition and child mortality

c) The optimal value of Global hunger index lies between 0 to 1.

Identify incorrect statements.

- 1) None of the above
 2) a and b
 3) a and c
 4) b and c

79. राष्ट्रीय उत्पन्नाची खाती खालील गोष्टी समजून घेण्यास मदत करतात.

अ) चार्टर्ड अकौंटचा व्यवसाय

ब) अर्थव्यवस्थेच्या एकूण प्रदानाची कामगिरी

क) विश्लेषणात्मक प्रारूपाच्या बांधणीसाठीची चौकट

1) अ विधान योग्य

2) अ आणि ब योग्य

3) अ, ब, क योग्य

4) ब, क योग्य

Accounts of National Income helps to understand following things.

a) Profession of Chartered Accountant

b) Performance of the overall provision of the economy.

c) A framework for the construction of an analytical model.

1) a correct

2) a, b correct

3) a, b, c correct

4) b, c correct

80. शाश्वत विकासाची पुढील व्याख्या कोणी केली?

'शाश्वत विकास म्हणजे असा विकास जो मानवी गरजांचे समाधान चिरकाल टिकवणे व मानवी जीवनाचा दर्जा सुधारणे हे साध्य करणे होय.'

1) ब्रॅन्टलॅण्ड अहवाल

2) रेमॉन्ड

3) के. पारीख

4) रॉबर्ट अॅलन

Who gave the following definition of sustainable development?

'Sustainable development is development that achieves the satisfaction of human needs forever and the improvement of the quality of human life.'

1) Bruntland Report

2) Remond

3) K. Parikh

4) Robert Alan

81. डायव्हर्सिटी इंडेक्स खालीलपैकी कोणी मांडला?

1) विश्वजीत गुहा समिती

2) अभिजीत बॅनर्जी

3) अविजीत कुंडू समिती

4) अमर्त्य सेन

Who proposed 'Diversity Index' among following?

1) Vishwajeet Guha Committee

2) Abhijeet Banerjee

3) Avijeet Kundu Committee

4) Amartya Sen

82. खालीलपैकी कोणती संज्ञा अशा वक्राचे वर्णन करते की, जो वक्र दोन प्रकारच्या वस्तूंची अशी मिसळण (Combination) दर्शवितो की ज्यामध्ये त्यावेळी उपलब्ध असलेल्या सर्व उत्पादन घटकांचा संपूर्ण कार्यक्षमतेने वापर केला जातो.

1) समतृष्टी वक्र	2) उत्पादन शक्यता वक्र
3) समपरिमाण वक्र	4) लॉरेन्झ वक्र

Which of the following terms describes a curve that shows the combination of two types of goods in which all the factors of production available at that time are used at full efficiency.

1) Satisfaction Curve	2) Production Possibility Curve
3) Equivalent Curve	4) Lawrenze Curve

83. योग्य जोड्या जुळवा.

अभियान	वर्ष
अ) राष्ट्रीय सौर अभियान	i) 2014
ब) राष्ट्रीय जल अभियान	ii) 2010
क) राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियान	iii) 2011
ड) हरित भारतासाठीचे राष्ट्रीय अभियान	iv) 2012

	अ	ब	क	ड
1)	ii	iv	iii	i
2)	ii	iii	iv	i
3)	ii	i	iii	iv
4)	ii	iii	i	iv

Match the pairs

Mission	Year
a) National Solar Mission	i) 2014
b) National Water Mission	ii) 2010
c) National mission for sustainable agriculture	iii) 2011
d) National mission for Green India	iv) 2012

	a	b	c	d
1)	ii	iv	iii	i
2)	ii	iii	iv	i
3)	ii	i	iii	iv
4)	ii	iii	i	iv

84. राष्ट्रीय नमुना सर्वेक्षण संघटनेने (NSSO) बेरोजगारीबाबत खालील संकल्पना विकसित केल्या आहेत.
 अ) सामान्य स्थिती
 ब) चालू साप्ताहिक स्थिती
 क) चालू दैनंदिन स्थिती
 ड) चालू वार्षिक स्थिती
 1) अ, क, ड
 2) ब आणि क
 3) अ, ब, क
 4) वरीलपैकी सर्व
- National Sample Survey Organisation (NSSO) developed which of the following concepts regarding unemployment?
 a) Usual status
 b) Current Weekly Status
 c) Current daily status
 d) Current yearly status
 1) a, c, d
 2) b and c
 3) a, b, c
 4) all of the above
-
85. मानव विकास निर्देशांकाच्या सीमा वाढवणाऱ्या विश्वजित गुहा यांनी कोणते नवीन निर्देशक HDI मध्ये समाविष्ट केले?
 अ) पायाभूत सुविधा
 ब) जीवनाची गुणवत्ता
 क) BPL लोकसंख्या
 ड) मालमत्ता
 1) अ, ड, इ
 2) वरीलपैकी सर्व
 3) अ, ब, ड, इ
 4) ब, क, इ
- Which new indicators were included in Human development index by Vishwajit Guha who expanded the boundaries of HDI?
 a) Infrastructure
 b) Quality of life
 c) BPL Population
 d) Assets
 1) a, d, e
 2) All of the above
 3) a, b, d, e
 4) b, c, e
-
86. मनोधैर्य योजना खालीलपैकी कोणत्या लोकसंख्या गटाशी संबंधित आहे?
 1) पिडीत बालकांना साहाय्य
 2) दिव्यांगजनांना साहाय्य
 3) पिडीत महिलांना साहाय्य
 4) वयोवृद्धांना साहाय्य
- Manodharya Yojana benefited for which of the following population group?
 1) Assistance to distressed children
 2) Assistance to Divyong.
 3) Assistance to Distress women
 4) Assistance to Elderly's
-
87. महागाई ही खालीलपैकी कशाशी संबंधित आहे?
 1) किंमत पातळी वाढ - पैशाची मूल्य घसरण
 2) किंमत पातळी वाढ - पैशाचे मूल्य वाढ
 3) किंमत पातळी घसरण - पैशाचे मूल्य घसरण
 4) किंमत पातळी घसरण - पैशाचे मूल्य वाढ
- Inflation relates to which of the following
 1) Price level rises - Money value falls
 2) Price level rises - Money value rises
 3) Price level falls - mone value falls
 4) Price level falls - Money level rises

88. खालील विधान लक्षात घ्या.

- अ) 1950-51 साली शेती क्षेत्राचे भारताच्या स्थूल स्वदेशी उत्पादनामधील हिस्सा 53% होता.
 ब) 1950-51 साली उद्योग क्षेत्राचे भारताच्या स्थूल स्वदेशी उत्पादनामधील हिस्सा 23.6% होता.
 क) 1950-51 साली सेवा क्षेत्राचे भारताच्या स्थूल स्वदेशी उत्पादनामधील हिस्सा 26.4% होता.
 योग्य विधाने ओळखा.

- 1) अ, ब, क योग्य
 2) अ, ब योग्य
 3) फक्त अ योग्य
 4) ब, क योग्य

Consider the following statements.

- a) Contribution of agriculture sector to India's gross domestic product was 53.1% in the year of 1950-51.
 b) Contribution of manufacturing sector to India's gross domestic product was 23.6% in the year of 1950-51.
 c) Contribution of service sector to India's gross domestic product was 26.4% in the year of 1950-51.

Identify the correct statements.

Answer options :

- 1) Only a correct
 2) b, c correct
 3) Only a correct
 4) b, c correct

89. योग्य विधाने निवडा.

- अ) शिरगणती प्रमाण (Headcount ratio) सापेक्ष दारिद्र्य दर्शवितो.
 ब) गिनी निर्देशांक, पाल्मा गुणोत्तर हे निरपेक्ष दारिद्र्य दर्शवितो.
 पर्यायी उत्तरे :

- 1) अ आणि ब दोन्ही नाही
 2) वरीलपैकी सर्व
 3) फक्त अ
 4) फक्त ब

Identify correct statements.

- a) Head count Ratio indicates relative poverty.
 b) Gini index, Palma ratio indicates absolute poverty.

Answer options :

- 1) None of the above
 2) All of the above
 3) Only a
 4) Only b

90. खालील विधाने लक्षात घ्या.

- अ) मौद्रिक विनिमय दर दोन चलनाच्या तुलनात्मक खरेदी शक्तीचा दर दर्शविते.
ब) वास्तविक विनिमय दर दोन चलनाच्या खरेदी विक्रीचा दर दर्शवितो.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) अ योग्य
2) ब योग्य
3) अ व ब दोन्ही योग्य
4) अ व ब दोन्ही अयोग्य

Consider the following statements.

- a) A monetary exchange rate indicates the rate of relative purchasing power of two currencies.
b) Real exchange rate represents the buying and selling rate of two currencies.

Answer options :

- 1) a correct
2) b correct
3) a and b both correct
4) a and b both incorrect

91. योग्य विधाने ओळखा.

- अ) नॅशनल सॅम्पल सर्वे ऑर्गेनायझेशनची स्थापना 1949 मध्ये झाली व पुर्नघटन 1970 मध्ये झाले.
ब) संस्थेच्या वार्षिक तांत्रिकी पुस्तिकेत या सर्वेक्षणांच्या निकालांचा सारांश दिलेला असतो.

पर्यायी उत्तरे :

- 1) अ फक्त
2) ब फक्त
3) एकही नाही
4) वरीलपैकी सर्व

Identify the correct statements.

- a) National sample survey organisation was established in 1949 and reorganised in 1970.
b) The results of all these surveys are summarized in the annual technical manual of the organization - Sarvekshana.

Answer options :

- 1) a only
2) b only
3) None of the above
4) All of the above

92. महाराष्ट्राच्या मानव विकास अहवालाबाबत खालील विधाने लक्षात घ्या.
 अ) महाराष्ट्राने असा पहिला अहवाल 2001 ला प्रकाशित केला.
 ब) महाराष्ट्राचा 2001 मधील HDI 0.666 इतका होता.
 क) महाराष्ट्राने असा दुसरा अहवाल 2011 ला प्रकाशित केला.
 ड) त्यानुसार महाराष्ट्राचा 2011 मधील HDI 0.752 इतका होता.
 योग्य विधाने ओळखा.

- 1) अ, क
 2) ब, ड
 3) अ, ब
 4) क, ड

Consider the following statements about maharashtra's Human development report.

- a) First such report was published in 2001 by maharashtra.
 b) In 2001 maharashtra's HDI was 0.666.
 c) Second such report was published in 2011 by maharashtra.
 d) In 2011 maharashtra's HDI was 0.752.

Identify correct statements.

Answer options :

- 1) a, c
 2) b, d
 3) a, b
 4) c, d

93. जमीन सुधारणे संबंधित योग्य विधाने ओळखा.
 अ) जमीन सुधारणांचे ध्येय कृषी उत्पादनात वाढ करणे होते.
 ब) त्याद्वारे शेतकऱ्यांना सामाजिक न्याय प्राप्त करून देणे.
 पर्यायी उत्तरे :

- 1) अ फक्त
 2) ब फक्त
 3) एकही नाही
 4) दोन्ही योग्य

Find correct statement related with Land Reform.

- a) Its aim to increase Agricultural productivity.
 b) To achive social justice for farmers.

Answer options :

- 1) a only
 2) b only
 3) None of the above
 4) both correct

94. मिशन Life बदल खालील विधाने विचारात घ्या.
- अ) मिशन Life, नोव्हेंबर 2022 मध्ये ग्लासगो COP 26 मध्ये सादर केले.
- ब) लोकांमध्ये पर्यावरणास अनुकूल दैनंदिन पद्धतींचा प्रचार करणे.
- क) मागणी (पुरवठा) मध्ये होणाऱ्या बदलाला प्रतिसाद देण्यासाठी उद्योग आणि बाजारपेठांना सक्षम करणे. खालीलपैकी योग्य विधाने ओळखा.

पर्यायी उत्तरे :

1) ब, क	2) अ, ब
3) अ, क	4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements about Mission LIFE.

- a) Mission Life was introduced at the COP 26 in Glasgow in November 2022.
- b) Promotion of environmental-friendly daily practices among people.
- c) Enable industries and markets to respond to the shift in demand (supply).

Identify correct statements.

Answers options :

1) b, c	2) a, b
3) a, c	4) All of the above

95. लिंग सक्षमीकरण उपाय खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य दर्शवितो?

- 1) पुरुष व स्त्रिया या दोघांना आर्थिक निवड स्वातंत्र्य आहे की नाही.
- 2) शिक्षण सर्व स्त्रियांना विनामूल्य आहे की नाही.
- 3) पुरुष व स्त्रिया या दोघांच्या मध्ये संपत्तीच्या वितरणाची समानता आहे की नाही.
- 4) स्त्रिया आर्थिक व राजकीय क्षेत्रात क्रियाशीलपणे सहभागी होऊ शकतात की नाही.

Gender empowerment measure shows which of the following characteristics?

- 1) Whether both men and women have economic freedom of choice or not.
- 2) Whether education is free to all women or not.
- 3) Whether there is equality of distribution of wealth between both men and women or not.
- 4) Whether women can actively participate in the economic and political spheres or not.

96. स्वतःचे समर्पित हवामान बदल मिशन सुरू करणारे पहिले राज्य कोणते?

1) महाराष्ट्र	2) तमिळनाडू
3) केरळ	4) तेलंगणा

Which is the first state to launch its dedicated climate change mission?

1) Maharashtra	2) Tamilnadu
3) Kerala	4) Telangana

97. योग्य विधान/ने ओळखा.

अ) पर्यावरणीय कामगिरी निर्देशांक युनायटेड नेशन्स एनव्हायर्मेंट प्रोग्राम (UNEP) द्वारा प्रकाशित केला जातो.

ब) हा निर्देशांक प्रथम 2020 ला प्रकाशित करण्यात आला.

क) 2020 च्या अहवालानुसार भारताचा क्रमांक 168 वा होता.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त क	2) ब, क
3) अ, ब	4) वरीलपैकी सर्व

Identify correct statement/s.

a) Environmental performance index is published by united nations environment programme.

b) This index was first published in 2020.

c) By the report of 2020, India's rank was 168th.

Answer options :

1) Only c	2) b and c
3) a and b	4) All of the above

98. आर्थिक विकासाचे सामाजिक निर्देशांक कोणते?

अ) शिक्षण

ब) वैयक्तिक उत्पन्न

क) स्वच्छता

ड) स्थूल राष्ट्रीय उत्पन्नातील वाढ

इ) अन्न

पर्यायी उत्तरे :

1) अ, ब, क, इ	2) वरीलपैकी सर्व
3) अ, क, इ	4) अ, क, ड, इ

What are the social indicators of economic development?

a) Education

b) Individual income

c) Cleanliness

d) Growth in Gross national income.

e) Food

Answer options :

1) a, b, c, e	2) All of the above
3) a, c, e	4) a, c, d, e

99. खालीलपैकी कोणते निधी संयुक्त राष्ट्रसंघाचा पर्यावरण बदलावरील कराराची चौकट (UNFCCC) अंतर्गत सुरू करण्यात आली?
 अ) ग्रीन क्लायमेट फंड
 ब) विशेष हवामान बदल निधी
 क) अनुकूलन निधी
 पर्यायी उत्तरे :

- 1) फक्त अ
 2) फक्त ब
 3) वरीलपैकी सर्व
 4) फक्त क

Which of the following funds is/are started under united nations framework climate change convention?

- a) Green Climate Fund
 b) Special Climate Change Fund
 c) Adaptation Fund

Answer options :

- 1) Only a
 2) Only b
 3) All of the above
 4) Only c

100. मानव विकास अहवालासंबंधीत आकडेवारी कोण गोळा करते?
 अ) विविध देश
 ब) संस्था
 क) युनेस्को
 ड) युनायटेड नेशन्स पॉप्युलेशन डिव्हिजन
 इ) वर्ल्ड बँक
 पर्यायी उत्तरे :

- 1) क, ड, इ
 2) वरीलपैकी सर्व
 3) अ, ब, क, ड
 4) क, ड

Who collects the information regarding Human development index?

- a) Various countries
 b) Institutes
 c) UNESCO
 d) United Nations Population Division
 e) World Bank

Answer options :

- 1) c, d, e
 2) All of the above
 3) a, b, c, d
 4) c, d